

SUOMEN KOULUHISTORIALLINEN SEURA

Toimintakertomus vuodelta 2002

Vuosi 2002 oli Suomen Kouluhistoriallisen Seuran 67:s toimintavuosi. Seuran vuosikokous pidettiin maaliskuun 19. päivänä Kasvatustieteen laitoksella. Johtokunta sai seuraavan kokoonpanon:

professori Martti T. Kuikka
opetusneuvos Antti Lappalainen
opetusneuvos Erkki Merimaa
professori Sirkka Ahonen
Kasvatustieteiden tohtori Saara Hakaste
Filosofian tohtori Aaro Harju
kouluneuvos Jouko Kauranne (valittiin uudelleen)
opetusneuvos Martti Hölsä (valittiin uudelleen)
ylijohtaja Aslak Lindström (uusi jäsen).

Seuran esimieheksi valittiin professori Martti T. Kuikka ja varaesimieheksi FT, kouluneuvos Jouko Kauranne. Sihteeriksi valittiin dosentti Saara Hakaste ja rahastonhoitajaksi KL Elise Lujala. Tilintarkastajiksi valittiin opetusneuvos Pentti Jänkälä ja kouluneuvos Erkki Äärynen.

Vuosikokousesitelmän piti kouluneuvos Martti Hölsä suomalaisesta kansakoululaitoksesta Itä-Karjalassa 1941-1944. Professori Jussi Isosaari kertoi omakohtaisia kokemuksia toimittuaan opettajana samaan aikaan Itä-Karjalassa.

Toimintavuoden ensimmäinen kokous pidettiin Opetushallituksessa 24.1.2002, jolloin julkistettiin seuran vuosikirja 2001. Sen teema oli ”Koko kansan koulu - 80 vuotta oppivelvollisuutta”. Kirjan sisältö pohjautuu Opetushallituksen järjestämien oppivelvollisuuden 80-vuotisjuhlien aikana pidettyihin alustuksiin ja esitelmiin. Kokous sai yllättävän laajan osanottajamäärän huonosta säästä huolimatta. Ministeri Jaakko Numminen ja pääjohtaja Jukka Sarjala sekä ylijohtaja Aslak Lindström kommentoivat juhlan teemaa. Julkaisu tehtiin yhteistyössä Opetushallituksen kanssa, painosmäärä oli 4000 kpl.

Toinen kuukausikokous pidettiin 5.3.2002 Kasvatustieteen laitoksella. Tällöin FT Hannu Syväoja piti monipuolisen esitelmän aiheesta ”Kansakoulu suomalaisessa kaunokirjallisuudessa”. Se herätti vilkkaan keskustelun jo senkin vuoksi, että aihetta ei ole tutkittu kovinkaan paljoa.

Huhtikuun kuukausikokous pidettiin Kasvatustieteen laitoksella 24.4.2002. Lehtori Lasse Paajanen piti esitelmän aiheesta ”Joukko-opista LUMA-talkoisiin, matematiikan opetuksen muutoksia maassamme”. Esitelmä toi mielenkiintoisesti esille matematiikan opetuksen niin kansainvälisen kuin kansallisen kehityksen ja siihen liittyvänä tutkimustoiminnan.

Syyskauden ensimmäinen kokous pidettiin Opetushallituksessa 24.10.2002. KT Jari Salminen piti esitelmän väitöskirjatutkimuksensa pohjalta ”Suomen yksityisten oppikoulujen rakenteellinen kehitys 1872–1920, Alamainen sivistysprojekti, tasa-arvo ja edistys”. Vilkaassa keskustelussa painottui yksityisten oppikoulujen erityisluonne valtion oppikouluihin verrattuna. Samoin paikkakuntaakohtaiset sovellukset herättivät huomiota Salmisen tutkimuksessa. Keskustelu toi esille myös yksityisten kansakoulujen historian ja yhteydet tämän päivän kehitysnäkymiin.

Marraskuun kokous pidettiin Opetushallituksessa 14.11.2002. Silloin FT Karl-Gustav Jossfolk kertoi väitöskirjansa ”Bildning för alla” perusteella erityiskoulujen synnystä Suomessa ja niiden perustajista vuosina 1846–1892. Erityisopetuksen historiaa ei ole kovinkaan laajasti tutkittu, siksi Jossfolkin tutkimus on tervetullut ja kiinnostava keskustelun aihe myös tutkimusmenetelmän puolesta.

Joulukuun kokous pidettiin 20.12.2002 Kasvatustieteen laitoksella. Silloin julkistettiin seuran vuosikirja 2002, järjestyksessä 40:s. Sen tema oli ”Kulttuurivaikuttajat ja koulut autonomian aikana arvojen rakentajina”. Vuosikirja syntyi yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

Vuosikirjan toimituskuntaan kuuluivat puheenjohtajana professori Martti T. Kuikka sekä dosentti Saara Hakaste, ylijohtaja Aslak Lindström ja opetusneuvos Erkki Merimaa.

Vuosikirjan sisältö oli seuraava:

- ASLAK LINDSTRÖM** Elias Lönnroth (1802–1884)
JARI SALMINEN Kaarlo Tiililän aikalaisnäkemysksiä Suomen yksityisoppikoulujen kehitykseen 1893–1917
HANNU SYVÄOJA Herman Luukko, Juhani Leppälä ja kansakoulun maahenki
JARL STORMBOM Torsten Rudenschöld ja Mikael Johnsson-Soininen - vertailevia näkökohtia
TUULA HYYRÖ Kertomus itäkarjalaisesta Nadja-opettajasta
ELISE LUJALA Monta tietä kodista kansakouluun
HILKKA LAAMANEN Kansakoulu poliittisten ryhmittymien valtataistelun välineenä vuosina 1866–1898
JYRKI MÄNNISTÖ Jatko-opetuksen juurruttaminen - puolen vuosisadan intressikiistä
AARO HARJU Maalaiskansakouluntarkastajat kansakoulujen kehittäjinä autonomianmajalla
JOUKO KAURANNE Helsingin vanhimmat koulut
SAARA HAKASTE The Helsingfors Lyceum 1831-1891
MARTTI T. KUIKKA Teachers for Secondary Schools, Especially Teacher Training in Finland 1780–1980
Suomen kouluhistoriallisen seuran toimintakertomus vuodelta 1999
Suomen kouluhistoriallisen seuran toimintakertomus vuodelta 2000
Suomen kouluhistoriallisen seuran toimintakertomus vuodelta 2001
Suomen kouluhistoriallisen seuran vuosikirjat 1935–2001

Kansainvälisestä toiminnasta mainittakoon International Standing Conference for the History of Education (ISCHE) -konferenssi heinäkuussa Pariisissa. Seuran jäsenistä Saara Hakaste, Martti T. Kuikka ja Jari Salminen osallistuivat laajaan kongressiin, jonka pääteemana oli ”Secondary education”. Osanottajia oli lähes 200.

Suomen Kouluhistoriallinen Seura on Tieteellisten seurojen valtuuskunnan jäsen ja Suomen Tietokirjailijat ry:n jäsen. Jälkimmäisen vuosikokoukseen osallistui Martti T. Kuikka. Seuran jäsenmäärä on hieman kasvanut eli noin 70. Kuukausikokousten osanottajamäärä on ollut 10–20, mitä on pidettävä tyydyttävänä. Myös seuran taloudellinen tilanne on ollut tyydyttävä.

Helsinki 10.3.2003

MARTTI T. KUIKKA
esimies

SAARA HAKASTE
sihteeri